

Sjølvkost på feietenester

Tokke kommune

2017 :: 433 006-4

Forord

Telemark kommunerevisjon IKS er eit av dei største interkommunale revisjonsselskapa i landet. Alle dei 18 kommunane i Telemark, kommunane Larvik og Lardal i Vestfold og Telemark fylkeskommune er eigarar av selskapet. Vi utfører revisjon og andre tenester for eigarane våre og andre kommunale/fylkeskommunale aktørar.

Telemark kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon innanfor dei fleste område, og med forskjellige innfallsvinklar. Våre tilsette har samfunnsfagleg, økonomisk og juridisk utdanning på mastergradsnivå, og har brei kompetanse innan offentlig forvaltning. Vi gjennomfører oppdraga i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon ([RSK 001](#)).

Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Dag Oftung, med Kirsti Torbjørnson som oppdragsansvarlig.

Vi samarbeider fagleg og administrativt med Buskerud kommunerevisjon IKS og Vestfold kommunerevisjon.

Tokke kommune har fått følgjande rapportar om forvaltningsrevisjon sidan 2012:

- 733 015 Næringsarbeid (2013)
- 750 011 PPT – Vest Telemark (2013)
- 733 016 Sakshandsamingssystem og handtering av dokument (2016)
- 733 018 Økonomistyring (2017)

Du kan finne alle rapportane våre på nettstaden vår www.tekomrev.no, der du også kan lese meir om forvaltningsrevisjon generelt.

Innhald

Samandrag	iii
1 Innleiing	1
1.1 Bestillinga frå kontrollutvalet.....	1
1.2 Problemstilling og revisjonskriterium	1
1.3 Avgrensing	2
1.4 Metode og kvalitetssikring.....	2
1.5 Høyring	2
2 Sjølvkost på feiging og tilsynstenester	3
2.1 Problemstilling	3
2.2 Revisjonskriterier	3
2.3 Fakta om sjølvkost på feietenester.....	3
2.4 Revisor si vurdering	6
3 Konklusjonar og tilrådingar	7
3.1 Konklusjonar	7
3.2 Tilrådingar.....	7
Litteratur og kjeldereferansar	8
Vedlegg	9
Vedlegg 1: Revisjonskriterium	10
Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring	15

Foto framside: Leif Magne Flemmen/hytteavisen.no

Samandrag

Bestilling og bakgrunn

Forvaltningsrevisjonen er bestilt av kontrollutvalet i Tokke kommune i sak 21/16. Denne rapporten omhandlar korleis kommunen sjølv handterer sjølvkostreglane for feie- og tilsynstenester.

Konklusjonar

Er kommunen si berekning av sjølvkost for feiing og tilsyn av fyringsanlegg i 2016 i samsvar med reglar og retningslinjer?

Etter vår vurdering er berekninga av sjølvkost delvis i samsvar med reglar og retningslinjer.

Berekninga av direkte kostnader i sjølvkostkalkylen er i tråd med Rundskriv H-3/14 *Retningslinjer for beregning av sjølvkost for kommunale betalingstenester*.

Det er gjort vurderingar av indirekte kostnader, og dei er dokumenterte. Kommunen bør vurdere å bruke framgangsmåten for berekning av indirekte kostnader som rettleiaren (H-3/14) primært rår til.

Kapitalkostnader knytt til bil som ikkje lenger blir brukt av feietenesta skal etter vår vurdering ikkje vere del av sjølvkostkalkyla.

Sidan kommunen har vedtak om full kostnadsdekning, skal kommune operere med memoriapostert framførbart underskot ved underdekning. Etter vår vurdering bør Tokke kommune opprette slik memoriakonto for underskotet som oppstod i 2016.

Tilrådingar

Vi meiner at kommunen bør:

- vurdere å berekne dei indirekte kostnadene i sjølvkostkalkylen i tråd med det rettleiaren primært rår til.
- ta kapitalkostnad for brannbil som blir nytta av anna teneste ut av sjølvkostberekninga
- nytte memoriakonto for framførbart underskott frå 2016 på sjølvkostområdet feiing og tilsyn.

Skien 18. oktober 2017

Telemark kommunerevisjon IKS

1 Innleiing

1.1 Bestillinga frå kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonen er bestilt av kontrollutvalet i Tokke kommune i sak 21/16.

Prosjektplanen blei vedteken i møte 13. desember 2016 (sak 26/16), der kontrollutvalet vedtok å ta med ei undersøking av Tokke kommune si prissetting av feie- og tilsynstenestene, i tillegg til kontrollen av kostnadsgrunnlaget frå Brannvernssamarbeidet i Vest-Telemark IKS.

Forvaltningsrevisjon av sjølvkost i Brannvernssamarbeidet i Vest-Telemark IKS går fram av rapport 433 006 Brannvernssamarbeidet i Vest-Telemark IKS - sjølvkost. Fokus i den rapporten er korleis selskapet handterer sjølvkost på feie og tilsynsteneter som blir levert til eigarkommunane.

Denne rapporten omhandlar undersøkinga av korleis kommunen sjølv handterer sjølvkostreglane for feie- og tilsynstenester.

Heimel for forvaltningsrevisjon av kommunen er gitt i kommuneloven § 78 nr. 2 jamfør forskrift om revisjon kapittel 3.

1.2 Problemstilling og revisjonskriterium

Rapporten handlar om følgjande problemstilling:

Er kommunen si berekning av sjølvkost for feiing og tilsyn av fyringsanlegg i 2016 i samsvar med reglar og retningslinjer?

Revisjonskriteria¹ i denne forvaltningsrevisjonen er henta frå brann og eksplosjonsvernloven og forskrift til denne samt Kommunal- og moderniseringsdepartementet sine *Retningslinjer for beregning av sjølvkost for kommunale betalingstenester*. Kriteria står i pkt. 2.2, og er nærmare omtala i vedlegg 2 til rapporten.

¹ Revisjonskriterium er dei reglar og normer som gjeld innanfor det området vi skal undersøke. Revisjonskriteria er grunnlaget for de analysar og vurderingar som revisjonen gjer og dei konklusjonane vi får. Revisjonskriteria er eit viktig grunnlag for å kunne dokumentere samsvar, avvik eller svakheiter.

1.3 Avgrensing

Vi har undersøkt forholda i 2016.

Vi har ikkje undersøkt kvaliteten på tenestene.

I følge brann- og eksplosjonsvernlova er det op til kommunen korleis gebyra for den einskilde skal utformast. Dette har vi ikkje undersøkt nærare.

1.4 Metode og kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Dag Oftung hausten 2017. Oppdragsansvarleg er Kirsti Torbjørnson

For å undersøke korleis kommunen bereknar sjølvkost har vi sett på rekneskapstal, andre kommunale dokument og innhenta informasjon frå sentrale personar i kommunen

Metode og tiltak for kvalitetssikring er omtala nærmare i vedlegg 4 til rapporten.

1.5 Høyring

Utkast til rapport vart sendt på høyring til rådmannen 4. oktober 2017. Rådmannen har i e-post varsla at dei ikkje har høve til å sende høyringssvar.

2 Sjølvkost på feiing og tilsynstenester

2.1 Problemstilling

Vi ser på denne problemstillinga:

Er kommunen si berekning av sjølvkost for feiing og tilsyn av fyringsanlegg i 2016 i samsvar med reglar og retningslinjer?

2.2 Revisjonskriterier

Vi legg desse revisjonskriteria til grunn for våre vurderingar:

- *Dei direkte kostnadene i sjølvkostkalkylen skal vere lik kjøpesummen for tenestene levert av Brannvernssamarbeidet i Vest-Telemark IKS.*
- *Kommunen skal vurdere og berekne kva for indirekte kostnader som høyrer til sjølvkosttenesta.*
- *Kommunen skal handtere overskot/underskot på sjølvkosttenesta i tråd med retningslinene (H-3/14).*
- *Kommunen skal bruke sjølvkostfond til å dekke underskot på sjølvkosttenesta innan fem år.*
- *Kommunen skal berekne kalkulatoriske renter på avsette fondsmidlar.*

2.3 Fakta om sjølvkost på feietenester

Dekningsgrad

Feiing og tilsyn i bygg er lovpålagd. Det er høve til å krevje full dekning frå innbyggjarane for den utgifta kommunen har for å tilby tenesta (sjølvkost), men ikkje meir enn det kommunen har av utgifter. Kommunen kan gjere vedtak om i kor stor grad gebyrinntektene frå innbyggjarane skal dekke kostnadene. Kostnader som ikkje blir dekkja av gebyra blir belasta kommunebudsjettet.

Tokke vedtok i saka om budsjettet for 2016 (k-sak 15/82) at avgifta for feiing og tilsyn skal følgje vedtaket i representantskapet i Vest-Telemark brannvesen IKS og byggje på full dekningsgrad:

10.2 Andre avgifter og brukarbetalingar

Feiing - brannsyn

Avgifta fylgjer vedtak i representantskapet i Vest-Telemark Brannvesen IKS og byggjer på full dekningsgrad.

Kommunen har ikkje eigen forskrift om feiing og tilsyn. Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS utarbeider denne hausten (2017) framlegg til felles forskrift som vil gjelde for alle eigarkommunane.

Fritidsbustader var fram til 2016 ikkje omfatta av lovkravet om regelmessig feiing og tilsyn, men det var høve for eigarar av fritidsbustader å tinge feiing mot å koste dette sjølv. Tokke kommune hadde slik frivillig feiing på ein fritidsbustad i 2016.

Frå 1. januar 2016 trådde ny forskrift om brannførebygging i kraft. Forskriften har føresegner om at hytter og fritidsbustader og skal være underlagt lovpålagt feiing og tilsyn frå brannvesenet. Forskriften seier også at feiing og tilsyn skal gjerast etter ei risikovurdering. Det er derfor ikkje bestemte tidsintervall som tidlegare. Det er feiaren som fastsett trongen ut ifrå faste kriterium. Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS opplyser at dei vil kome i gang med feiing av fritidsbustader i 2018.

Berekningsverktøy

For å gjere sjølvkostberekninga nyttar kommunen eit eigenutvikla rekneark. Kommunen har kjøpt inn NKK² sitt program for sjølvkostrekneskap, og økonomisjefen seier at planen er å kome i gong med dette frå hausten 2017. Dette er ei programvare som er brukt av mange kommunar i Noreg

Direkte kostnader

Tokke kommune har vald å inngå eit samarbeid med dei andre kommunane i Vest-Telemark om feie- og tilsynstjenestene. Dette skjer gjennom Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS. I følgje rettleiaren for berekning av sjølvkost³ er det slik at dersom tenesta blir kjøpt frå eit IKS vil kjøpsprisen inngå i kommunen sin sjølvkost som ein direkte kostnad.

² NKK er forkortinga for Norges Kemner og Kommuneøkonomers forbund

³ Kommunal og moderniseringsdepartementet: H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

I 2016 var den direkte kostnaden kommunen brukte i sjølvkostkalkylen kr 666 907. I denne summen inngår kjøpsprisen for tenesta som i følgje fakturaer var kr 654 265. I tillegg kjem del av administrasjonsutgifter/utgift til KOMTEK på til saman kr 12 642.

Indirekte kostnader

Når kommunen sjølv står for administrative funksjonar vil dette være indirekte kostnader i sjølvkostkalkylen.

I 2016 var det totalt sett opp kr 86 564 i indirekte kostnader.

For å berekne dei indirekte kostnadene brukar kommunen indirekte kostnader fordela etter brutto rekneskapstal til tenesta i høve til bruttorekneskapen totalt. Til fråtrekk kjem sjukerefusjonar og momskompensasjon. For ein person tilsett på teknisk etat er det gjort ei vurdering av kor mykje vedkommande arbeider med feietenesta og sett opp 10 % av lønsutgifter.

Det er økonomiavdelinga som gjer berekninga og den er dokumentert i sjølvkostkalkylen.

Kapitalkostnader

Kommunen har ført opp kr 57 047 i kapitalkostnader knytt til sjølvkostområdet feie og tilsynstenester. Dette gjeld avskrivning på ein brannbil som var kjøpt inn før Kviteseid gjekk inn i samarbeidet med dei andre kommunane om feietenesta. Bilen var den gongen knytt til feietenesta som kommunen hadde ansvaret for. Bilen er nå ikkje ein del av feietenesta, og blir brukt av det ordinære brannvesenet.

Det er ikkje berekna renter av kapitalkostnadene.

Fond/memoriakonto

Sjølvkostfondet skal ligge hos den som har gebyrinntektene og i Tokke er det kommunen sjølv som krev inn gebyra.

Ved utgangen av 2016 hadde kommunen ikkje sjølvkostfond eller memoriakonto. Underdekninga på det aktuelle sjølvkostområdet på kr 54 777 i 2016 blei dekt av ordinære driftsmidlar.

2.4 Revisor si vurdering

Vår undersøking viser at kjøpssummen til Brannvernssamarbeidet i Vest-Telemark IKS er tatt med som direkte kostnad i sjølvkostkalkylen. Dette er i tråd med rettleiaren frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet, H-3/14.

Kommunen fordeler indirekte kostnader etter brutto rekneskapstal til tenesta i høve til bruttorekneskapen totalt (fråtrekk for sjukerefusjonar og momskompensasjon).

Rettleiaren gir opning for ei slik berekning, men rår primært til ein annan berekningsmåte. Tilrådinga er at ein nyttar konkrete fordelingsnøklar på relevante utgifter etter ei nærare vurdering. Vi meiner kommunen bør vurdere å nytte den berekninga som rettleiaren primært rår til.

I tillegg til å nytte del av brutto rekneskapstal, er det gjort ei konkret vurdering av kor mykje ein av dei tilsette arbeider med den aktuelle sjølvkosttenesta, og del av vedkommande si løn er førd som indirekte kostnad. Sidan dei som utfører sjølve tenesta ikkje er tilsett i kommunen, kan ein stille spørsmål ved om det er rett å sette opp del av kostnader til IKT, personal, HMS m.m som indirekte kostnader i kalkylen.

Innhaldet i sjølvkostberekninga er etter vår vurdering godt dokumentert.

Kommunen har sett opp kapitalkostnader på ein bil som ikkje lenger blir brukt til feiing og tilsyn. Vi meiner kostnaden burde vore førd på det tenesteområdet der bilen faktisk blir nytta no.

Sjølvkostkalkylen for 2016 viser at kommunen hadde ei underdekning på kr 54 777. Vi legg til grunn vedtaket i sak 15/82 om at kommunen skal ha 100 % kostnadsdekning på feietenestene. Det vil då etter vår vurdering vore riktig å operere med eit framførbart underskot.

Problemstillingane omkring fond og renter av fond er ikkje relevante av di kommunen tidlegare ikkje har hatt slike fond/memoriakonto.

3 Konklusjonar og tilrådingar

3.1 Konklusjonar

Er berekninga av sjølvkost for feiing og tilsyn av fyringsanlegg i 2016 i samsvar med reglar og retningslinjer?

Etter vår vurdering er berekninga av sjølvkost delvis i samsvar med reglar og retningslinjer.

Berekninga av direkte kostnader i sjølvkostkalkylen er i tråd med Rundskriv H-3/14 *Retningslinjer for beregning av sjølvkost for kommunale betalingstenester*.

Det er gjort vurderingar av indirekte kostnader, og dei er dokumenterte. Kommunen bør vurdere å bruke framgangsmåten for berekning av indirekte kostnader som rettleiaren (H-3/14) primært rår til.

Kapitalkostnader knytt til bil som ikkje lenger blir brukt av feietenesta skal etter vår vurdering ikkje vere del av sjølvkostkalkyla.

Når kommunen har vedtak om full kostnadsdekning skal kommune operere med memoriapostert framførbart underskott ved underdekning. Etter vår vurdering bør Tokke kommune opprette slik memoriakonto for underskottet som oppstod i 2016.

3.2 Tilrådingar

Vi meiner at kommunen bør:

- vurdere å berekne dei indirekte kostnadene i sjølvkostkalkylen i tråd med det rettleiaren primært rår til.
- ta kapitalkostnad for brannbil som blir nytta av anna teneste ut av sjølvkostberekninga
- nytte memoriakonto for framførbart underskott frå 2016 på sjølvkostområdet feiing og tilsyn.

Litteratur og kjeldereferansar

Lover og forskrifter

- Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- Forskrift 15. juni 2004 nr. 905 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.
- Lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann og eksplosjonsvernloven)
- Forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging.

Bøker

- Frode A. Innjord (red.): Plan- og bygningsloven med kommentarer, Gyldendal Norsk Forlag, 2010

Rapportar

- Telemarksforskning: Selvkost i Volda kommune, TF-notat nr 7/2014

Offentlege dokument

- Rundskriv H-3/14 *Retningslinjer for beregning av sjølvkost for kommunale betalingstenester* Frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet, gjeldande frå 01.01.2015.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet: *Regnskapsrapporteringen i KOSTRA – Veiledning – 2017*
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap: *Veiledning til forskrift om brannforebygging* (2016)
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap: *Temaveiledning til kapittel 4 i forskrift om brannforebygging* (2016)

Vedlegg

Vedlegg 1: Revisjonskriterium

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Vedlegg 1: Revisjonskriterium

Lovheimel og lokale føresegner om gebyr

Kommunane har ikkje høve til å krevje betalt for lovpålagte tenester, utan at dette har heimel i lov. Gebyra på dei ulike kommunale tenestene har heimel i dei tilhøyrande lovene. Kommunestyret må sjølv gjere vedtak om nivået på gebyr, jf. kommuneloven § 6, jf. § 10 og § 45 og einskilde særlovreglar.

Gebyra for feiing har heimel i brann og eksplosjonsvernloven (§ 28), som gir kommunen rett til å krevje gebyr:

Departementet kan gi forskrifter om avgifter og gebyr til dekning av utgiftene forbundet med gjennomføringen av tilsynsmyndighetenes oppgaver etter denne loven.

Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

Om renteplikt ved for sen betaling av avgift eller gebyr ilagt i medhold av forskrift etter første og annet ledd gjelder lov 6. juni 1975 nr. 29 om eieendomsskatt til kommunane tilsvarende.

Krav på avgift eller gebyr etter paragrafen her er tvangsgrunnlag for utlegg, og kan innkreves av skatteoppkreveren etter reglene for innkreving av skatt.

Kommunane har høve til å fastsette lokale føresegner om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Gebyra må ikkje overstige kommunens kostnader til feietenestene.

Kostnadsdekning – berekning av sjølvkost

Kommunestyret i Tokke har i kommunestyresak 15/82 gjort vedtak om full kostnadsdekning på sjølvkostområdet feietenester.

I følge kommuneloven § 23 nr. 2 skal rådmannen sjå til at saker til handsaming i kommunestyret er forsvarlig utgreidde. Dette inneber at rådmannen må sørge for ei forsvarlig utgreiing av dei forventa kostnadene på dei ulike sjølvkostområda.

I retningslinjer H-3/14 er definisjonen av sjølvkost *den totale kostnadsøkningen en kommune påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste*. Innanfor område der sjølvkost er satt som den rettslege ramma for brukarbetaling, må kommunen utarbeide ein sjølvkostkalkyle (for- og etterkalkyle). Dette for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikkje er høgare enn kommunen sin sjølvkost.

Hovudprinsipp for sjølvkost:

- Sjølvkost er den totale kostnadsauka som en kommune/selskap har ved å produsere tenesta.
- En generasjon brukarar skal ikkje subsidiere eller bli subsidiert av neste generasjon.
- Overskot på sjølvkosttenesta bør som hovudregel vere tilbakeført i løpet av fem år.
- Sjølvkost skal vere uavhengig av korleis anskaffingane faktisk har blitt finansiert.
- Kommunen har plikt til å dokumentere sjølvkostberekningane.

Fastsetting av gebyr kan ikkje overstige sjølvkost for den aktuelle tenesta. Når kommunen skal berekne sjølvkost, må kommunen finne dei meirkostnadene som kommunen har ved å yte sjølvkosttenesta.

Frå DSB veileder til forskrift

Forskrift om brannforebygging regulerer ikke hvordan et eventuelt gebyr skal innkreves. Det er opp til kommunen hvorvidt den ønsker å ha samme gebyrsats for alle, eller om man ønsker å differensiere størrelsen avhengig av hyppighet, fyringsanlegg, boligtype eller lignende. Kommunens samlede gebyrinntekter kan kun dekke de utgiftene kommunen har for å utføre tjenesten – det såkalte selvkostprinsippet. Det er kun anledning til å kreve gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

Direkte kostnader

Hovudregelen er at kommunen alltid kan knytte direkte kostnader til den aktuelle sjølvkosttenesta. Direkte kostnader er arbeid, varer og tenester som blir brukt for å yte tenesta. I følgje rettleiaren for berekning av sjølvkost⁴ er det slik at dersom tenesta blir

⁴ Kommunal og moderniseringsdepartementet: H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

kjøpt frå eit interkommunalt selskap (som til dømes Brannvernssamarbeidet i Vest-Telemark) vil kjøpsprisen inngå i kommunen sin sjølvkost som den direkte kostnaden. Dersom tenesta ikkje er kjøpt i konkurranse med andre, må selskapet dokumentere sjølvkost som grunnlag for kjøpsprisen.

Indirekte kostnader

Indirekte kostnader er delar av kostnader som i rekneskapen blir ført på andre funksjonar enn funksjonen for sjølvkosttenesta, i samsvar med definisjonane i KOSTRA-rettleiaren⁵. Det gjeld i stor grad funksjonen for administrasjon og funksjonen for kontroll og revisjon. Indirekte kostnader kan førast på sjølvkostområdet når interntenesta er med på å skape ei heilskapleg teneste for brukarane.

For å finne riktig del av dei indirekte kostnadene, skal kommunen bruke fordelingsnøklar. Det beste er å bruke fordelingsnøklar som er direkte knytte til kostnaden, til dømes tal på medarbeidarar i tenesta i forhold til alle tilsette i kommunen for å finne rett del av utgifter til personalbehandling, eller tal på PC-ar i høve til alle PC-ar i kommunen for å finne rett del av IT-utgiftene.

Kostnader knytt til administrativ leiing av kommunen og utarbeiding av avgjerdsgrunnlag for politisk leiing skal ikkje leggst inn i sjølvkostkalkylen. Tenester som administrative leiarar yter til sjølvkostområdet skal fordelast og leggst inn i sjølvkostkalkylen.

Retningslinene (H-3/14) viser dei mest relevante indirekte tenestene (interntenester), kva for kostnader knytt til desse tenestene som kan førast på sjølvkostområda, og kva for fordelingsnøkkel kommunen bør bruke.

Dersom kontoplanen ikkje er detaljert nok, eller dersom ein ikkje kan fastslå ønska fordelingsnøkkel, opnar retningslinene for å bruke sjølvkosttenesta sin prosentdel av brutto driftsutgifter

Kapitalkostnader

Kapitalkostnadene er knytte til bruk av eigne anleggsmidlar, og skal bereknast på grunnlag av dei investeringskostnadene kommunen faktisk hadde. Kommunen skal

⁵ KOSTRA-rettleiaren er gitt ut av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samband med KOSTRA-rapportering (kommune-stat-rapportering) til SSB. KOSTRA er statistikk om kommunar hos SSB.

berekne lineære avskrivningar⁶ av anlegga. Avskrivningane starter normalt året etter at investeringsprosjektet er ferdigstilt.

Kommunen skal også berekne ein rentekostnad for investeringskostnadene. Rettleiaren rår til å nytte rentekostnaden på 5-årig swaprente⁷ pluss eit tillegg på ½ prosentpoeng.

Handtering av overskot

For alle sjølvkostområda skal kommunen sette av overskot frå sjølvkostrekneskapen til bundne driftsfond (sjølvkostfond). Eit negativt resultat (underskot) skal reknast mot sjølvkostfondet i den grad det er midlar på fondet. Eit negativt sjølvkostresultat (underskot) kan berre framførast mot framtidige overskot dersom gebyrområdet gjennom lov eller kommunestyrevedtak skal ha full kostnadsdekning. Kommunen kan framføre eit overskot frå sjølvkosttenesta til et seinare år (innanfor ein viss periode).

Sjølvkostfondet sin funksjon er å handtere svingingar i inntekter og kostnader mv. slik at gebyra kan vere stabile over tid. Kommunen skal ivareta sjølvkostprinsippet over tid, og kommunen skal sørge for at gebyrinntektene over tid ikkje overstig kostnadene for åra samla.

Kvart sjølvkostområde skal ha sitt eget sjølvkostfond. Midlar på eit fond for eitt gebyrområde kan ikkje nyttast (midlertidig) korkje i sjølvkostrekneskapen eller årsbudsjettet/årsrekneskapen til å finansiere årets underskot på eit anna gebyrområde. Sjølvkostfondet skal ikkje nyttast til finansiering av investeringar.

Kommunen skal rekne ut kalkulatoriske renter av sjølvkostfonda. Rentene skal syne alternativavkastninga som brukarane går glipp av ved at midlane er bundne opp i sjølvkostfond. Utrekningsgrunnlaget vil vere gjennomsnittlig behaldning for det enkelte år. Sjølvkostfondets kalkulatoriske renter er lik utrekningsgrunnlaget multiplisert med kalkylerenta.

⁶ Lineære avskrivningar bereknar ein ved å ta investeringskostnaden og dele på forventa levetid for anleggsmiddelet. Anleggsmiddelet skal førast i balansen med verdien av investeringskostnaden. Kvart år reduserer ein verdien av anleggsmiddelet med det faste beløpet, til anleggsmiddelet ikkje lenger har nokon verdi i rekneskapen. Avskrivninga blir ført som ein årlig kostnad i driftsrekneskapen.

⁷ Swaprente er rente for å bytte ei flytande rente med ei fastrente, eller omvendt. Veldig forenkla kan ein seie at swaprente er den fastrenta bankane betaler når dei har bytta bort flytande rente i marknaden.

For å ivareta generasjonsprinsippet må eit positivt sjølvkostresultat (overskot) vere tilbakeført til brukarane av sjølvkosttenesta innan fem år. Kommunen skal ikkje sette av midlar til eit sjølvkostfond same år som dei bruker av eit sjølvkostfond.

Retningslinene opnar for at kommunen kan ha eit lengre tidsperspektiv enn fem år. Kommunen må vurdere ut frå lokale forhold om det er faglig grunnlag for å strekke perioden for tilbakeføring av overskot ut over fem år. Kommunen må i slike tilfelle grunngi og dokumentere sitt val.

I følge brev av 06.05.08 frå Kommunal- og regionaldepartementet skal underskot frå sjølvkostregnskapet som ikkje kan dekkast ved bruk av sjølvkostfond, bli vist som ein del av kommunen sitt rekneskapsmessige meirforbruk, dersom kommunen i regnskapsåret ikkje har andre dekkande meirinntekter.

Vi leggje desse revisjonskriteria til grunn for våre vurderingar:

- *Dei direkte kostnadene i sjølvkostkalkylen skal vere lik kjøpesummen for tenestene levert av Brannvernsamarbeidet i Vest-Telemark IKS.*
- *Kommunen skal vurdere og berekne kva for indirekte kostnader som høyrer til sjølvkosttenesta.*
- *Kommunen skal handtere overskot/underskot på sjølvkosttenesta i tråd med retningslinene (H-3/14).*
- *Kommunen skal bruke sjølvkostfond til å dekke underskot på sjølvkosttenesta innan fem år.*
- *Kommunen skal berekne kalkulatoriske renter på avsette fondsmidlar.*

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Den praktiske gjennomføringa

Forvaltningsrevisjonen starta med brev om oppstart til Tokke kommune 21. juni 2017. Det er ikkje halde oppstartsmøte, men rådmannen har peika ut kontaktperson for arbeidet.

Innsamling av data og rapportskriving har gått føre i perioden frå juli og fram til slutten av september.

Innsamling og analyse av data

Kontaktpersonen i kommunen har fått e-post med konkrete spørsmål om sjølvkost på feie og tilsynstenesta i kommunen. Avklaringar og oppfølgingsspørsmål har skjedd via e-post og telefon.

Vi har fått tilgang til berekningsverktøyet kommune brukar. Vi har og sett på andre aktuelle dokument som til dømes politiske vedtak.

Påliteleg og relevant

Forvaltningsrevisjon skal gjennomførast på ein måte som sikrar at innhaldet i rapporten er gyldig og påliteleg.

Påliteleg betyr at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at ein skal kunne få same resultat dersom undersøkinga vert gjort på nytt. Skriftlege kjelder er slik sett pålitelege og etterprøvbare. Kontaktpersonen vi har fått opplysningar frå er sentral arbeidet med sjølvkost i kommunen.

Vi meiner at data som er henta inn frå kontaktpersonen og dokumenta vi viser til ovanfor er relevante og gyldige i høve til problemstillingane for prosjektet. Vi meiner vi har undersøkt dei forholda som problemstillingane skal avklare.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjon skal gjennomførast og rapporterast i samsvar med god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standardar på området, jf. forskrift om

revisjon § 7. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon⁸.

I følge RSK 001 skal forvaltningsrevisjon kvalitetssikrast, for at undersøkinga og rapporten skal ha naudsynt fagleg og metodisk kvalitet. Vidare skal det sikrast at det er konsistens mellom bestilling, problemstillingar, revisjonskriterium, data, vurderingar og konklusjonar.

Telemark kommunerevisjon IKS har utarbeidd eit system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll – *ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester.*

Denne forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikra i samsvar med krava i RSK 001 og vårt kvalitetskontrollsystem.

⁸ Gjeldande RSK 001 er fastsett av Norges Kommunerevisorforbund sitt styre med verknad frå 1 februar 2011, og er gjeldande som god kommunal revisjonsskikk. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipp og standardar som er fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).